

Talousarvio 2018 ja taloussuunnitelma 2018 – 2021

VD/9505/02.01.00.03/2017

KN/PM/MR/HY-L/NJ

Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan vuonna 2017 bruttokansantuotteen ennakoidaan kasvavan 2,9 prosenttia ja vuosina 2018–2019 1,8–2,1 prosenttia. Keskeinen tekijä voimistuneen talouskasvun taustalla on teollisuustuotannon kasvu. Viennin määrän ohella tavaraviennin hintaindeksi on noussut selvästi. Myös palveluiden tuotannossa on kasvua vaikkakin se on hitaampaa. Viennin kasvuksi kuluvana vuonna ennakoidaan 4,7 prosenttia ja viennin suotuisan kehityksen odotetaan jatkuvan myös vuosina 2018–2019.

Talouden kasvun myötä työttömyys, myös pitkäaikaistyöttömyys, on kääntynyt laskuun. Työttömyysasteen lasku on kuitenkin ollut ennakoitua hitaampaa, mikä voi osin olla seurausta työvoiman ulkopuolelta työvoimaan siirtyvien työllistymisestä. Suotuisan taloussuhdanteen hyödyntämistä vaikeuttaa jossain määrin erällä toimialoilla esiintyvä pula osaavasta työvoimasta.

Kuntasektori on velkaantunut voimakkaasti koko 2000-luvun, ja vuoden 2017 lopussa kuntien ja kuntayhtymien lainakannan ennakoidaan olevan jo noin 19 miljardin euron tasolla. Velkaantumiskehitykseen ovat vaikuttaneet osaltaan palvelutarpeen kasvu lakisääteisissä palveluissa muun muassa väestön ikääntymisen johdosta sekä voimistunut kaupungistumiskehitys. Myös valtion vuosien 2012–2017 valtionosuusleikkaus-päätökset ovat vaikuttaneet olennaisesti kuntatalouteen. Kuntatalouden tiukkuus on pakottanut kunnat tehostamaan ja sopeuttamaan toimintaansa, korottamaan veroprosenttejaan sekä kasvattamaan lainakantaansa kasvaneiden investointitarpeiden rahoittamiseksi.

Kuntatalousohjelma on laadittu vuotta 2018 koskevan valtion talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä. Varsinkin tarkastelujakson alussa kuntien rahoitusasema näyttää aikaisempaa myönteisemmältä, vuodesta 2019 lähtien tilanne muuttuisi huonommaksi, sillä hyvä talouskasvu ei kuitenkaan kuntatalousohjelman arvion mukaan ratkaise julkisen talouden ongelmia. Työttömyysaste pysyy rakenteellisten tekijöiden takia melko korkeana, minkä vuoksi kuntien osaltaan rahoittamat työmarkkinatukimenot laskevat hyvin hitaasti. Lisäksi väestön ikärakenteen muutos lisää hoito- ja hoivapalvelujen tarvetta, ja myös kasvanut maahanmuutto lisää kuntien tuottamien palvelujen tarvetta.

Vantaan vuoden 2018 talousarvion valmistelu

Valtuustoryhmien keväällä 2017 tekemän sopimuksen mukaiset linjaukset sekä valtuustokauden strategian valmistelutilanne ovat olleet lähtökohtina talousarvion 2018 ja taloussuunnitelman 2018–2021 valmistelussa. Keskeisiä linjauksia olivat muun muassa veroprosenttien pitäminen nykytasolla, valtuustokauden investointikatto, hallittu toimintamenojen kasvu ja riittävien maanmyyntitulojen varmistaminen. Näiden kautta tavoitteena on turvata kaupungin talouden tasapaino ja pitää kaupungin vuosien 2016 ja 2017 aikana alentunut lainakanta alle miljardin euron tasolla myös valtuustokauden lopun tilanteessa.

Vantaan taloussuunnitelmaesitys perustuu vuonna 2017 voimassa oleviin tulovero- ja kiinteistöveroprosentteihin. Hallituksen esitystä kiinteistöverolain muuttamisesta muutettiin Vantaan talousarvioesityksen julkaisemisen jälkeen siten, että maan hallituksen aiemmin esittämistä kiinteistöverotuksen alarajojen korotuksista luovuttiin. Muutos on huomioitu kaupunginhallituksen

30.10.2017 kokoukseen valmistellussa erillisessä päätösesityksessä vuoden 2018 tulo- ja kiinteistöveroprosenteista. Kiinteistöverolain muutosesityksen viimeisimpien muutosten vaikutukset Vantaan kiinteistöveroprosentteihin verotulovaikutuksineen päivitetään valtuustolle vietävään talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitykseen kaupunginhallituksen esityksen mukaisesti.

Taloussuunnitelma 2018-2021 perustuu Vantaan väestöennusteen mukaiseen palvelutarpeen kasvuun. Taloussuunnitelma tähtää vuosittain vahvistuvaan vuosikatteeseen, jolla pystytään parantamaan investointien tulorahoituskykyä. Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintatulot talousarviossa 2018 ovat 424 milj. euroa ja toimintamenot 1 508 milj. euroa. Vuoden 2017 talousarvioon nähden toimintatulot kasvavat 9,4 prosenttia ja toimintamenot 3,0 prosenttia. Toimeentulotuen perusosan myöntämisen siirtymiseen Vantaan kaupungilta Kelan hoidettavaksi sisältyi vuoden 2017 osalta kolmen kuukauden siirtymäaika. Vuonna 2018 kaupungilla ei ole enää tätä toimintaa, jolloin kaupungin saama toimeentulotuen perusosan valtionosuus poistuu ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan menomääräraha laskee avustusten osalta 13 milj. euroa. Sisäisen vuokran mallin muutos nostaa sisäisiä tuloja tilakeskuksen osalta noin 34 milj. euroa ja vastaavasti nostaa toimialojen ja liikelaitosten sisäisiä vuokramenoja 34 milj. euroa.

Kaupungin arvioidaan saavan kunnallisveroja 833 milj. euroa vuonna 2018, mikä tarkoittaa 2,2 prosentin kasvua vuoden 2017 tilinpäätöksenusteeeseen nähden. Taloussuunnitelmavuosille arvioidaan valtakunnallisiin arvioihin perustuen keskimäärin noin neljän prosentin kunnallisveron kasvua, ja yhden kunnallisveroprosenttiyksikön tuotoksi vuonna 2018 arvioidaan noin 43,8 milj. euroa. Koko maan kuntien yhteisöveroarvion pohjalta kaupungin arvioidaan saavan yhteisöveroja 82,0 milj. euroa vuonna 2018, mikä tarkoittaisi 1,4 prosentin laskua vuoden 2017 ennusteeeseen nähden. Vuoden 2017 vertailuluvussa on mukana yksittäisen yrityksen kertaluontoisen ennakontäydennysmaksun osuus, noin 9 milj. euroa. Kiinteistöverolain viimeisimpien muutosten vaikutukset huomioiden Vantaan vuoden 2018 kiinteistöverotuloarvio on noin 79,3 milj. euroa.

Kaupungin arvioidaan saavan valtionosuuksia yhteensä 168,0 milj. euroa vuonna 2018, mikä on vajaan prosentin vähemmän kuin vuoden 2017 valtionosuusarvio. Verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus on Vantaalle ennakkolaskelman mukaan -41,7 milj. euroa vuonna 2018.

Vuosikate on vuoden 2018 talousarviossa 104,5 milj. euroa (TA 2017: 59,4 milj. euroa) ja poistot 2018 113,1 milj. euroa, joista Kehäradan poistojen osuus noin 22 milj. euroa. Vuoden 2018 talousarvion tilikauden tulos on -8,6 milj. euroa.

Taloussuunnitelman 2018-2021 investoinnit

Talousarvion investointiohjelmassa kaupungin vuoden 2018 investointimenot ovat 129,5 milj. euroa ja investointiosan netto 125,5 milj. euroa. Tämän lisäksi talousarvion vuoden 2018 investointiohjelma sisältää rahastojen 4,4 milj. euron investoinnit sekä liikelaitosten 1,8 milj. euron investoinnit. Investointiohjelma päivitetään vuosittain osana talousarvion valmistelua. Taloussuunnitelmakaudelle 2018-2021 kaupungin investointien katoksi on linjattu 500 milj. euroa. Talousarvion mukaisesti vuoden 2018 kokonaisinvestoinneista pystytään rahoittamaan tulorahoituksella 77 prosenttia ja kaupungin lainakannan arvioidaan kasvavan 30 milj. eurolla.

Tilakeskus on valmistellut yhdessä toimialojen ja taloussuunnittelun kanssa Vantaan kaupungin uudisrakentamista koskevan talonrakennusinvestointiohjelman seuraavalle 10-vuotiskaudelle. Uudisrakentamiseen on vuodelle 2018 budjetoitu yhteensä 35,2 milj. euroa. Vuodenvaihteessa rakenteilla olevia ja vuonna 2018 valmistuvia hankkeita ovat Uomarinteen koulun laajennus

lähiliikuntapaikkoineen, Martinlaakson päiväkotipysäköintitiloineen, Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen lisärakennus, Kartanon-kosken kentän huoltorakennus, Voimalatien tukikohdan kalustosuoja- ja puuntyöstötilat, Myyrinkodin yhteyteen toteutettava pelastuslaitoksen ensiavun autotalli sekä Hämeenkyllän väistötilakoulun liikuntahalli Sanomalaan. Kokonaan vuonna 2018 toteutettavia hankkeita ovat Martinlaakson ja Myyrmäen urheilupuiston huoltorakennuksien laajennukset sekä Pakkalan vuokrapaviljonkikoulu. Aloitettavia kohteita ovat Aurinkokiven koulun II vaihe, Rajatorpan korvaava koulurakennus sekä Hakunilan, Kaivokselan II ja Tikkurilan Neilikkatien päiväkodit.

Määräraharahoitteisiin korjausrakennushankkeisiin on vuodelle 2018 budjetoitu yhteensä 27,2 milj. euroa. Vuodenvaihteessa 2017/2018 rakenteilla on Katriinan sairaalan B-osan perusparannus, Håkansbölen kartanoalueella Pehtoorin talon peruskorjaus- ja muutostyöt ja Simonkylän koulun korjaukset. Suurimpia vuonna 2018 aloitettavia hankkeita ovat mm. Havukosken koulun perusparannus, Kuusikon koulun osittainen peruskorjaus, Lehtikuusen koulun liikuntasalin peruskorjaus, Uomarinteen koulun vanhan osan muutostyöt ja Tikkurilan uimahallin osittainen peruskorjaus. Lisäksi päiväkotien kohdennettuihin osittaisiin peruskorjauksiin ja pihakorjauksiin on budjetoitu yhteensä 3,8 milj. euroa. Sisäilmaongelmien poistamiseen vuodelle 2018 on varattu 2,3 milj. euron erillismääräraha. Vuokra- ja osaketilojen muutostöihin on talousarviossa 2018 varattu yhteensä 3,7 milj. euron määräraha.

Kunnallistekniikan investointitaso nostetaan 39,9 milj. euroon vuonna 2018 korjausvelan kasvun pysäyttämiseksi. Valtio ja Helsingin seudun kunnat allekirjoittivat kesällä 2016 maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen (MAL) suurten infra-hankkeiden tukemiseksi ja asumisen edistämiseksi 2016–2019. Sopimuksen mukaan valtio tukee suuria infra-hankkeita ja kunnat sitoutuvat vauhdittamaan merkittävästi asuntoalueiden kaavoitusta. Sopimuksessa Vantaa on sitoutunut luomaan edellytykset yhteensä 2 400 uudelle asunnolle vuosittain, mikä edellyttää myös kunnallistekniikan investointeja.

Vanhoiden asuinalueiden katujen perusparantamiseen ja liikenneturvallisuustoimenpiteisiin on varattu noin 6 milj. euroa. Perusparannuskohteita ovat mm. Joukontie ja Laurintie Rekolassa, Kaunokkikuja Koivuhaassa, Perhotie Nikinmäessä ja Vanhatie Ylästössä. Puistojen perusparantamiskohteiden valinnassa painotetaan erityisesti turvallisuutta. Vuosittain peruskorjataan noin milj. eurolla 4 - 6 leikkialuetta. Urheilualueiden rakentamisessa merkittävimmät hankkeet ovat Hakunilan urheilupuisto ja Rajakylän liikuntapuisto sekä Rekolan kenttä. Ulkoilureitistön kehittäminen jatkuu Vantaanjoen ja Keravanjoen varsilla. Suunnitelmakaudella kehitetään edelleen Petikon luontovirkistysaluetta ja Kuusijärven aluetta.

Tietojärjestelmäinvestointeihin on vuodelle 2018 varattu 7,7 milj. euron ja irtaimen omaisuuden investointeihin 6,2 milj. euron määräraha. Lisäksi talousarviossa on varattu maanhankintaan ja maa-alueiden kunnostamiseen 8 milj. euroa sekä osakkeiden ja osuuksien hankintaan 1,5 milj. euroa.

Kaupunginjohtajan talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys jaettiin valtuutetuille ja kaupunginhallituksen jäsenille talousarvion ja taloussuunnitelman informaatiotilaisuudessa 9.10.2017. Esityslistan liitteenä on kaupunginjohtajan talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys vuosille 2018 – 2021.

Kaupunginhallituksen asettama neuvottelukunta käsittelee talousarvioesitystä 30.10.2017.

Kaupunginhallitus 30.10.2017 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys vuosille 2018–2021 kaupunginhallituksen esityksenä kaupunginvaltuustolle,
- b) oikeuttaa taloussuunnittelu tekemään taloussuunnitelmaesitykseen ja sen perusteluihin kaupunginhallituksen tekemät muutokset sekä teknisluonteiset laskennalliset tarkistukset ja tekstitarkistukset, ja
- c) esittää kaupunginvaltuustolle
 - 1. hyväksyttäväksi vuoden 2018 talousarvion sitovat tavoitteet sekä valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot,
 - 2. hyväksyttäväksi vuoden 2018 talousarvion täytäntöönpanomääräykset, ja
 - 3. hyväksyttäväksi taloussuunnitelma 2018–2021.

Käsittely:

Kaupunginhallitukselle oli jaettu taloussuunnitelman yksityiskohtaiseen käsittelyyn 30.10.2017 kokoontuneen neuvottelukunnan neuvottelutulos talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitykseen 2018–2021 tehtävistä muutoksista. Puheenjohtaja kysyi, voidaanko neuvottelutulos hyväksyä yksimielisesti, ja esitystä ei vastustettu. Kokouksessa tehtiin seuraavat muutosesitykset talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitykseen 2017–2020:

Kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila esitti sivun 94 kohtaan 12 30 Terveystieteiden palvelut, terveyskeskusmaksun poistamista.

Muutosesitys ei saanut kannatusta, joten puheenjohtaja totesi esityksen rauenneen kannattamattomana.

Kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila esitti sivun 141 kohtaan 13 93 Nuorisopalvelut muutosta "Tuodaan esiin tunnusluvuissa niitä seikkoja, joista kerrotaan toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset -tekstissä: polarisaatio, huonosti voivat 10–20 prosenttia nuorista, mielenterveysongelmat ja ylisukupolvinen syrjäytyminen.

Muutosesitys ei saanut kannatusta, joten puheenjohtaja totesi esityksen rauenneen kannattamattomana.

Kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila esitti sivulle 262 muutosta siten, että Vantaan tilapalvelut Vantti Oy:n toiminnan tehostaminen on vähintään 1 prosenttia mittarin tavoitetasossa 2018, 2019, 2020 ja 2021.

Muutosesitys ei saanut kannatusta, joten puheenjohtaja totesi esityksen rauenneen kannattamattomana.

Päätös:

Päätettiin

- a) hyväksyä talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys vuosille 2018–2021 kaupunginhallituksen esityksenä kaupunginvaltuustolle,
 - b) oikeuttaa taloussuunnittelu tekemään taloussuunnitelmaesitykseen ja sen perusteluihin kaupunginhallituksen tekemät muutokset sekä teknisluonteiset laskennalliset tarkistukset ja tekstitarkistukset, ja
 - c) esittää kaupunginvaltuustolle
 - 1. hyväksyttäväksi vuoden 2018 talousarvion sitovat tavoitteet sekä valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot,
 - 2. hyväksyttäväksi vuoden 2018 talousarvion täytäntöönpanomääräykset,
 - 3. hyväksyttäväksi taloussuunnitelma 2018–2021, ja
 - d) todeta, että budjetti tasapainotetaan lainanotolla.
-

Kaupunginvaltuuston 13.11.2017 § 17

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä vuoden 2018 talousarvion sitovat tavoitteet sekä valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot,
- b) hyväksyä vuoden 2018 talousarvion täytäntöönpanomääräykset, ja
- c) hyväksyä taloussuunnitelma 2018–2021.

Käsittely:

Talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen käsittelyn pohjana oli kaupunginhallituksen esitys 30.10.2017.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä kaupunginhallituksen esitykseen tehtiin muutosesityksiä ja niistä äänestettiin seuraavasti:

1. Vantaan kaupungin sitovat tavoitteet vuodelle 2018

Valtuutettu Jussi Saramo esitti sivun 29 sitovaan tavoitteeseen 8 seuraavaa lisäystä:
" ja joukkoliikenteen lipunhinnat eivät nouse."

Lisäksi valtuutettu Jussi Saramo esitti sivun 29 sitovan tavoitteen 8 mittariin seuraavaa lisäystä:
"Lipunhinnat eivät nouse."

Valtuutettu Antero Eerola kannatti Saramon esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat valtuutettu Jussi Saramon esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 60 jaa-ääntä ja kuusi (6) ei-ääntä, joten puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

6. Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala yhteensä

Valtuutettu Kati Tyystjärvi esitti menokohtaan 1230 Terveystenhuollon palvelut seuraavaa lisäystä:
"Määrärahalisäys 1,6 milj. € terveyskeskusmaksun poistaminen"

Valtuutettu Antero Eerola kannatti Tyystjärven esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat valtuutettu Kati Tyystjärven esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 61 jaa-ääntä ja viisi (5) ei-ääntä, joten puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

7. Sivistystoimen toimiala yhteensä

Valtuutettu Niilo Kärki esitti menokohtaan 13 50 Varhaiskasvatus seuraavan lauseen poistoa:

"1.8.2018 alkaen jokaisella vantaalaisella lapsella on oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen."

Lisäksi valtuutettu Niilo Kärki esitti menokohtaan 13 50 Varhaiskasvatus vastaavaa vähennystä 1,08 me käyttömenoihin.

Valtuutettu Kirsi Mäkilaine kannatti Kärjen ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat valtuutettu Niilo Kärjen esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 60 jaa-ääntä ja kuusi (6) ei-ääntä, joten puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Valtuutettu Jari Jääskeläinen esitti seuraavaa lisäystä sivun 119 lauseeseen (lisäys lihavoitu):

"Varhaiskasvatuksen ryhmäkokokojen osalta noudatetaan 1/4 ja 1/7 lasten ja aikuisten suhdelukujen aikaisempia päätöksiä **ja suhdeluvuista voidaan poiketa enintään kahden (2) tunnin ajaksi.**"

Valtuutettu Jussi Saramo kannatti Jääskeläisen ehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat valtuutettu Jari Jääskeläisen esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 61 jaa-ääntä ja neljä (4) ei-ääntä ja yksi valtuutettu äänesti tyhjää, joten puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin kaupunginhallituksen esitys.

Lisäksi pöytäkirjaan merkittiin seuraava **Vasemmistoliiton valtuustoryhmän** pöytäkirjalausuma: Sotejärjestelyjen yhteydessä terveyskeskusmaksuista luovutaan.

Liitteet:

- Kaupunginhallituksen esitys talousarvio 2018 ja taloussuunnitelma 2018-2021
- Investointien 2018-2027 käyttötalousvaikutukset
- TS-neuvottelutulos 30.10.2017
- Talousarviokäsittelyn järjestys 2017
- Äänestyspöytäkirjat 13.11.2017 § 17

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:

kaupunginjohtaja Kari Nenonen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

talousjohtaja Patrik Marjamaa, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

talousarviopäällikkö Matti Ruusula, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi